

SPÍSANIE, ZMENA, ZRUŠENIE ZÁVETU, VYDEDEDENIE – DEDEDENIE ZO ZÁKONA

Bratislava, máj 2012

Spracované pracovníkmi Centra právnej pomoci

UPOZORNENIE:

ÚDAJE UVEDENÉ V TEXTE SÚ INFORMAČNÉHO CHARAKTERU. ZHODA VŠETKÝCH OSOBNÝCH ÚDAJOV JE ČISTO NÁHODNÁ.

Spísanie závetu

Poslednú vôľu môžete spísať:

- **sám**, v tom prípade musí byť **napísaná a podpísaná vlastnou rukou**, inak je neplatná – pozri vzor č. 1 a 2,
- **inou písomnou formou** (na počítači, písacom stroji, alebo iným obdobným spôsobom), potom ho musia okrem vás podpísať ešte **dvaja svedkovia**. Aj v tomto prípade musí poslednú vôľu poručiteľ **vlastnou rukou podpísať** a pred dvoma svedkami **súčasne prítomnými** výslovne prejaviť, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu. Svedkovia sa musia na závet **podpísať** – pozri vzor č. 3,
- **u notára**.

V prípade, že spíšete závet vlastnou rukou (podľa prvého bodu predchádzajúceho odseku), mali by ste niekoho upozorniť, kde sa závet nachádza a že ste vôbec závet napísali. Totiž v prípade vašej smrti, ak sa závet nenájde, dedičské konanie prebehne tak, akoby závet neexistoval. Ak sa aj neskôr nájde, nárok dediča uvedeného v závete sa premlčuje uplynutím 3-ročnej premlčacej doby. Premlčacia doba začína plynúť dňom právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa skončilo dedičské konanie, ktoré sa konalo bez toho, aby sa vedelo o existencii vami spísaného závetu. Pre tento prípad je možné dať aj vlastnoručne spísaný závet, alebo závet spísaný inou písomnou formou do notárskej úschovy, tzn., že závet bude vedený v Notárskom centrálnom registri závetov a pre prípad smrti bude ľahko vypátrateľný. Notársky centrálny register závetov sústreďuje evidenciu všetkých závetov spísaných u notára, alebo daných notárovi do úschovy. Pri prejednaní dedičstva vždy notár lustruje v centrálnom registri závetov, či poručiteľ nezanechal závet.

V prípade, že nemôžete čítať alebo písať, môžete svoju poslednú vôľu prejaviť pred tromi súčasne prítomnými svedkami v listine, ktorá musí byť prečítaná a pred prítomnými svedkami podpísaná. Musí byť uvedené, že listina obsahuje vašu poslednú vôľu. Pisateľom a predčítateľom môže byť aj svedok, avšak pisateľ nesmie byť aj predčítateľ. V listine sa musí uviesť, že ako poručiteľ nemôžete čítať a písať, kto listinu napísal, kto nahlas prečítal a akým spôsobom je potvrdené, že listina obsahuje vašu poslednú vôľu. Listinu musia svedkovia podpísať.

Svedkami môžu byť iba osoby, ktoré sú spôsobilé na právne úkony. Svedkami nemôžu byť nevidomé, nepočujúce, nemé osoby, tie, ktoré nepoznajú jazyk, v ktorom sa prejav vôle robí a osoby, ktoré majú podľa závetu dedič. V zmysle § 476f Občianskeho zákonníka závetom povolaný (dedič zo závetu), ani zákonný dedič a osoby im blízke nemôžu pri vyhotovovaní závetu pôsobiť ako úradné osoby, **svedkovia**, pisatelia, tlmočníci alebo predčítatelia.

Aby bol závet platný, **musí obsahovať deň, mesiac a rok, kedy bol podpísaný**. Dôležitou obsahovou časťou je samozrejme ustanovenie dedičov v celku, pomernej časti alebo konkrétnych vecí (kto čo dostane). Posledná vôľa môže takisto obsahovať nariadenie iného naloženia s majetkom, napríklad vznik nadácie.

Spoločný závet viacerých poručiteľov je neplatný.

Zrušenie či zmena poslednej vôle

Ak chcete zmeniť alebo zrušiť závet, môžete tak urobiť niekoľkými spôsobmi:

- listinu, na ktorej je napísaný závet roztrháte alebo inak **zničíte**,
- napíšete **odvolanie** pôvodného závetu (musí mať takú istú formu ako posledná vôľa) – pozri vzor č. 5,
- napíšete **nový závet** (platný je závet s neskorším dátumom spisania).

Vydedenie

Pri písaní závetu si je treba uvedomiť, že potomkom náleží zo zákona **stanovený minimálny podiel** na dedičstve. Maloletým potomkom musíte odkázať toľko, koľko robí ich dedičský podiel zo zákona. Plnoletým potomkom musíte odkázať aspoň toľko, koľko robí jedna polovica ich dedičského podielu zo zákona.

Ak na svojich potomkov v závete nebudete myslieť, dostane sa im aj tak ich zákonného podielu.

Pokiaľ nechcete, aby vaše deti získali váš majetok, musíte ich vydediť. To je možné urobiť buď samostatným písomným prehlásením - **listinou o vydedení** (musí mať rovnaké náležitosti ako posledná vôľa) a musí v nej byť uvedený dôvod vydedenia. Vydediť svojho potomka môžete iba zo zákonom stanovených dôvodov (a ten musí byť v závete uvedený a bližšie špecifikovaný, nestačí len uviesť zákonnú formuláciu):

- neposkytol vám potrebnú **pomoc** v starobe, chorobe alebo iných závažných prípadoch v rozpore s dobrými mravmi – pozri vzor č. 6a,
- trvalo o vás neprejavoval naozajstný **záujem**, ktorý by ako potomok prejavovať mal – pozri vzor č. 6b,
- bol **odsúdený** za úmyselný trestný čin najmenej na jeden rok odňatia slobody,
- trvalo viedol **neusporiadaný život**.

Ak si prajete, aby nemohli dediť i deti vydedeného potomka, musíte to v listine o vydedení opäť výslovne uviesť.

Keď závet neexistuje

Pokiaľ ste závet nespísali, nastáva v prípade vašej smrti **tzv. dedenie zo zákona**, podľa nasledujúcich kritérií v štyroch skupinách:

1. V prvej skupine dedia poručiťove **deti a manžel**, každý z nich **rovnakým dielom**. Ak nededí niektoré dieťa, nadobúdajú jeho dedičský podiel rovnakým dielom jeho deti. Ak nededia ani tieto deti, alebo niektoré z nich, dedia rovnakým dielom ich potomkovia. Keďže zánikom manželstva zaniká aj bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, v tomto prípade samozrejme treba prihliadať aj na to, pretože najprv sa vykoná vyporiadanie tohto spoluvlastníctva, kedy manžel dostane polovicu majetku (pri vyporiadaní sa vychádza z toho, že podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnaké) a až zvyšná polovica, ktorá patrila manželovi - poručiťovi, sa dedí a teda delí medzi manželku a deti.
2. Ak nededia poručiťovi potomkovia, dedí v druhej skupine **manžel, poručiťovi rodičia** a ďalej **tí, ktorí žili s poručiťom najmenej po dobu jedného roku pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti** a ktorí sa z tohto dôvodu **starali** o spoločnú domácnosť, alebo boli **odkázaní výživou** na poručiťa. Dedičia druhej skupiny dedia rovnakým dielom, **manžel** však vždy **najmenej polovicu** dedičstva.

3. Ak nededí manžel ani žiadny z rodičov, dedia v tretej skupine rovnakým dielom poručiteľovi **súrodenci** a **tí**, ktorí **žili** s poručiteľom najmenej po dobu jedného roka pred jeho smrťou v **spoločnej domácnosti** a ktorí sa z toho dôvodu **starali** o spoločnú domácnosť alebo boli **odkázaní výživou** na poručiteľa. Ak niektorý zo súrodencov poručiteľa nededí, nadobúdajú jeho dedičský podiel rovnakým dielom jeho deti.
4. Ak žiadny dedič nededí v tretej skupine, v štvrtej skupine dedia rovnakým dielom **prarodičia poručiteľa** a ak nededí žiaden z nich, dedia rovnakým dielom **ich deti**.

Uvedené 4 skupiny sú navzájom vo vzťahu **subsidiarity**, tzn. že druhá skupina dedičov zo zákona prichádza do úvahy až vtedy, ak nie sú dedičia z prvej skupiny, atď.

Dedičská nespôsobilosť

Právnu subjektivitu a tým aj dedičskú spôsobilosť má každá fyzická a právnická osoba. Dedičskú spôsobilosť má aj nasciturus (počaté dieťa) za predpokladu, že sa dieťa narodí živé a dieťa bolo počaté ešte pred smrťou poručiteľa.

V prípade, že ten, kto by bol za iných okolností spôsobilým dedičom, sa dopustí:

- úmyselného trestného činu proti poručiteľovi, jeho manželovi, deťom a rodičom alebo
- zavrnutia hodného konania proti prejavu poručiteľovej poslednej vôle,

nastáva priamo zo zákona dedičská nespôsobilosť, ktorá trvá dovtedy, kým poručiteľ dedičovi neodpustí. Súd prihliada na dedičskú nespôsobilosť z úradnej povinnosti. Dedičská nespôsobilosť sa týka tak dedičov zo závetu, ako aj dedičov zo zákona.

VZOR č. 1: Vlastnoručný závet - jeden dedič

Závet

Ja, dolupodpísaný Ján Bystriansky, nar. 01.01.1940, trvalo bytom Bratislava, Fajnorovo nábrežie č. 7, plne si uvedomujúc význam a závažnosť tohto vyhlásenia, týmto ustanovujem pre prípad mojej smrti za jediného a univerzálneho dediča môjho syna Petra Bystrianskeho, nar. 20.04.1977, trvale bytom v Bratislave, Fajnorovo nábrežie č. 9.

Uvedenému dedičovi pre prípad mojej smrti prenechávam celý svoj hnutelný aj nehnuteľný majetok.

Tento závet som napísal vlastnou rukou, slobodne a vážne, bez akéhokoľvek donútenia a tiesne. Zároveň prehlasujem, že som si plne vedomý právnych následkov spojených s jeho obsahom.

V Bratislave 1. júla 2011

Ján Bystriansky

* * *

VZOR č. 2: Vlastnoručný závet – viac dedičov

Závet

Ja, dolupodpísaný Ján Bystriansky, nar. 01.01.1940, trvalo bytom Bratislava, Fajnorovo nábrežie č. 7, plne si uvedomujúc význam a závažnosť tohto vyhlásenia, týmto ustanovujem pre prípad mojej smrti za svojich dedičov:

1. môjho syna Petra Bystrianskeho, nar. 20.04.1977, trvalo bytom v Bratislave, Fajnorovo nábrežie č. 9, v podiele vo výške jednej polovice,
2. moju dcéru Ilonu Bystriansku, nar. 20.04.1977, trvale bytom v Bratislave, Fajnorovo nábrežie č. 9, v podiele vo výške jednej polovice.

Uvedeným dedičom pre prípad mojej smrti prenechávam celý svoj hnutelný aj nehnuteľný majetok vo výške stanovených podielov.

Tento závet som napísal vlastnou rukou, slobodne a vážne, bez akéhokoľvek donútenia a tiesne. Zároveň prehlasujem, že som si plne vedomý právnych následkov spojených s touto listinou.

V Bratislave 1. februára 2011

Ján Bystriansky

VZOR č.3: Závet nenapísaný vlastnou rukou poručiteľa – viac dedičov

Závet

Ja, dolupodpísaný Ján Bystriansky, nar. 01.01.1940, trvalo bytom Bratislava, Fajnorovo nábrežie č. 7, uvedomujúc si vážnosť tohto vyhlásenia, po dôkladnej a náležitej úvahe ustanovujem pre prípad mojej smrti za svojich dedičov moje deti:

- Petra Bystrianského, nar. 20.04.1977, trvalo bytom v Bratislave, Fajnorovo nábrežie č. 9 a
- Ilonu Petrovičovú, nar. 20.04.1977, trvalo bytom v Bratislave, Fajnorovo nábrežie č. 9.

Uvedeným dedičom pre prípad svojej smrti zanechávam celý svoj hnuiteľný aj nehnuteľný majetok, pričom podiel každého predstavuje jednu polovicu.

Svoju poslednú vôľu prejavujem slobodne a vážne, bez akéhokoľvek donútenia pred dvoma súčasne prítomnými svedkami. S obsahom tohto závetu plne súhlasím a na dôkaz svojho súhlasu ho vlastnoručne podpisujem.

V Bratislave 1. februára 2011

Ján Bystriansky

Svojimi podpismi potvrdzujeme to, že poručiteľ Ján Bystriansky vlastnoručne podpísal tento závet a pred nami súčasne prítomnými svedkami vyhlásil, že táto listina obsahuje jeho poslednú vôľu.

V Bratislave 1. februára 2011

Emil Novák

Karol Palička

* * *

VZOR č. 4: Vlastnoručný závet - ustanovenie náhradného dediča

Závet

Ja, dolupodpísaný Ján Bystriansky, nar. 01.01.1940, bytom Bratislava, Fajnorovo nábrežie č. 7, zanechávam všetok svoj majetok sestre Anne Malej, rodenej Bystrianskej, nar. 25.02.1941, bytom Košice, Tabaková č. 33.

V prípade, že by sa menovaná dedička nedožila mojej smrti, alebo by z iného dôvodu nededila, ustanovujem náhradného dediča Róberta Malého, nar. 03.08.1964, bytom Zvolen, Banskobystrická č. 2.

V Bratislave 10. mája 2011

Ján Bystriansky

VZOR č. 5: Odvolanie závetu

Odvolanie závetu

Ja, dolupodpísaný Ján Bystriansky, nar. 01.01.1940, bytom Bratislava, Fajnorovo nábrežie č. 7, odvolávam svoj závet zo dňa 10. mája 2007, ktorým som všetok svoj majetok zanechal sestre Anne Malej, rodenej Bystrianskej, nar. 25.02.1941, bytom Košice, Tabaková č. 33.

V Bratislave 30. apríla 2011

Ján Bystriansky

* * *

VZOR č. 6a: Listina o vydedení

Listina o vydedení

Ja, podpísaný Ján Bystriansky, nar. 01.01.1940, bytom Bratislava, Fajnorovo nábrežie č. 7, po zrelej úvahe

vyded'ujem

pre prípad svojej smrti dcéru Ilonu Bystriansku, nar. 20.04.1977, trvalo bytom v Bratislave, Fajnorovo nábrežie č. 9 z týchto dôvodov:

Pred dvoma rokmi som pri autonehode utrpel úraz s vážnymi následkami. Som pripútaný na lôžko a odkázaný na pomoc iných osôb. Moja manželka je tiež vážne chorá, trpí na sklerózu multiplex. O tomto mojom stave je informovaná aj dcéra Ilona, napriek tomu v rozpore s dobrými mravmi mi neposkytuje potrebnú pomoc. Naposledy sme sa stretli v nemocnici krátko po mojom úraze. Od toho času ma dcéra nenavštívila, hoci som ju o to písomne žiadal.

Určujem, že dôsledky vydedenia sa vzťahujú aj na potomkov uvedenej dcéry, ktorí mi taktiež v ničom nepomáhajú.

V Bratislave 10. júna 2011

Ján Bystriansky

VZOR č. 6b: Listina o vydedení

Listina o vydedení

Ja, podpísaná Elena Húsková, narodená 16.09.1949, bytom v Nitre, Dlhá ulica č. 5 po zrelej úvahe

vyded'ujem

pre prípad svojej smrti dcéru Irenu Kováčovú, rodenú Húskovú, nar. 07.07.1968, bytom Nitra, Svätoplukova č. 15 z týchto dôvodov:

Dcéra Irena pred dvoma rokmi sa bez uvedenia dôvodu prestala o mňa zaujímať. Hoci bývame v jednom meste a ja som vzhľadom na svoj zdravotný stav často odkázaná na pomoc iných osôb, nenavštevuje ma a vyhýba sa osobným stretnutiam so mnou. Vôbec sa nezaujíma o to, ako žijem a či vôbec žijem. Som presvedčená, že trvale neprejavuje o mňa skutočný záujem, ktorý by ako dcéra prejavovať mala. Záujem o mňa nejavia ani jej deti Anna a Ján, s ktorými taktiež neudržiavam žiadny kontakt.

Moje pokusy o opätovné nadviazanie stykov s dcérou Irenou a jej rodinou boli bezúspešné o čom svedčia aj neprevzaté listové zásielky, ktoré som jej doporučené zasielala.

Určujem, že dôsledky vydedenia menovanej dcéry Ireny sa vzťahujú aj na jej potomkov.

V Nitre 7. apríla 2011

Elena Húsková